



ואם בשלישי לא בא לי?

כלה גבוהה שאיפשר הקמתן של עשרות מכללות ושלוחות של אוניברסיטאות זרות; במקביל, רמת הקושי של בחינות הבגרות ירדה בעקביות. המטרה הרשמית הושגה: מספר הזכאים לתעודות בגרות גדל בהתמדה, ומספרם של התלמידים במוסדות להשכלה גבוהה הכפיל עצמו לרבע מיליון. אלא שהתוצאה של המהלכים לא תאמה את כוונת המחוקק: האינפלציה בתעודות למיניהן פגעה בערכן. הנפגעים מהמגמה הזו הם בראש ובראשונה בני השכבות החלשות – הנדרשים להשיג עוד ועוד השכלה, בחלקה מדומה, כדי להתייצב באותה נקודה בשוק התעסוקה. אפשר לעשות הרבה כדי להפוך את ההשכלה הגבוהה לנגישה יותר. למשל, לכפות על הממשלה להפחית את שכר הלימוד. או – אם להציב יעד צנוע יותר – לדאוג לתקציבים שיאפשרו לסטודנטים האקדמיים והציבוריים להישאר פתוחות עד חצות הלילה. אלא שצעדים כאלה דורשים מחברי הכנסת אורך רוח. קל יותר לדאוג לחלוקת תעודות לכל דכפין. ■

נש שרירותי שמשיתים המוסדות האקדמיים על נתיניהם. הלימודים לתואר הראשון אינם מסתכמים בהשתתפות בקורסים ובהאזנה להרצאות; כדי להפיק מהם את המירב, נדרשים גם עבודה בספריות, מפגשים עם המרצים, השתתפות בימי עיון ועוד ועוד. מי שמכריו על נוכחות של יומיים בקמפוס כנורמה (ועוד חוקית!) מכריו שברצונו לוותר על כל אלה.

הצעת החוק של מלכיאור מעלה תהיות על גבולות ההתערבות האפשריים של המחוקק באוטונומיה של המוסדות האקדמיים – התערבות שכיחה במשטרים עריצים, אך בלתי מקובלת בדמוקרטיה. אם הכנסת רשאית לקבוע שסטודנטים ילמדו יומיים בלבד, מדוע שלא תקבע בעתיד שהלימודים לתואר יסתכמו בארבע שעות שבועיות, בימי שלישי בתאריכים בלתי-זוגיים? ההצעה של מלכיאור היא המשכה של מגמה שתחילתה בראשית שנות ה-90. תחת הסיסמה "להיטיב עם החלשים" נעשו שני מהלכים דרמטיים: התקבל תיקון מס' 10 לחוק המועצה להש-

צעת חוק שמקדם יו"ר ועדת החינוך של הכנסת, מיכאל מלכיאור, תעניק אישור גורף לקיים מסלולי לימוד לתואר ראשון שבהם לומדים יומיים בשבוע, ותאפשר למי שאינם פרופסורים לעמוד בראש מכללות. מן העיתונות אנו למדים, כי דרכו של מלכיאור אצה לו: אף ששרת החינוך מתנגדת להצעה, מלכיאור העלה אותה לקריאה טרם מית בהליך מזורז. בכנסת נהנית ההצעה מתמיכה רחבה, ושתדלנים רבי תושייה פועלים למענה.

כוונתו של מלכיאור אולי טובה, אבל הדרך להריסת המוסדות להשכלה גבוהה בישראל רצופה בכוונות שכאלה.

אכן, מסלול לימודים של יומיים בשבוע בלבד יקל על סטודנטים לעבוד וללמוד במקביל. אך הפיכתו של מסלול כזה לנורמה תגרום לפגיעה אנושה בערכם וביוקרתם של התארים האקדמיים. יש גבול לכמות הידע שיכול מוסד לרבות חוס ויכול תלמיד לקלוט בשני ימי לימודים, צפויים ככל שיהיו.

יתר על כן, הנוכחות בקמפוס אינה עו-